

Kodeks dobrych praktyk - działania na rzecz ochrony rodzimej przyrody

Wiele roślin sadzonych w naszych ogrodach nie pochodzi z Polski, a nawet z kontynentu europejskiego – zostały sprowadzone z innych części świata. Rośliny obcego pochodzenia, ze względu na walory dekoracyjne i użytkowe, mają ważne znaczenie gospodarcze, jednak mogą stanowić zagrożenie dla rodzimych zasobów przyrodniczych. Część z nich jest celowo nasadzanych, niektóre „zbiegają” z uprawy, stanowiąc nowy składnik dzikiej flory.

W środowisku przyrodniczym Polski występuje ok. 3500 gatunków roślin naczyniowych, z czego rośliny obcego pochodzenia stanowią aż 30%. Część z nich stanowi obecnie zagrożenie dla rodzimej przyrody – to tzw. inwazyjne gatunki obce. Wpływają one negatywnie na przyrodę, m.in. przekształcając siedliska, wypierając gatunki rodzime i ograniczając bazę pokarmową dla zwierząt.

Poniżej przykłady kilku groźnych roślin inwazyjnych, spotykanych w domowych ogródkach.

Niecierpek gruczołowy – w stanie naturalnym występuje w zachodniej części Himalajów. Do Polski został wprowadzony jako roślina ozdobna i miododajna pod koniec XIX w. Popularyzacja jego uprawy w ogrodach, jak również produkcja dużej ilości nasion roznoszonych poprzez cieki wodne ułatwiły ekspansję gatunku w środowisku. Obecnie jest w pełni zdomowiony na obszarze całego kraju i uznany za inwazyjny zarówno w Polsce, jak i w wielu innych krajach europejskich.

Łubin trwały – aktualnie rośnie dziko w całej Polsce, głównie na północy i zachodzie kraju. Ze względu na barwne kwiaty bywa uprawiany jako roślina pastewna lub ozdobna. Użyźnia glebę w związku z azotem, w efekcie wypierając gatunki rodzime rosnące na glebach o niższej zawartości tego pierwiastka.

Rdestowiec ostrokończysty – pochodzi z południowej Azji. W Europie pojawił się w 1825 r. i samorzutnie rozprzestrzenił się w środowisku. Dla pszczelarzy gatunek był cenną rośliną miododajną ze względu na swój późny okres kwitnienia (wrzesień-październik). W tym celu był uprawiany w ogródkach działkowych i wysiewany na nieużytkach. Obecnie występuje dość pospolicie w całej Polsce. Jest bardzo ekspansywnym gatunkiem inwazyjnym, groźnym dla rodzimej przyrody.

Słonecznik bulwiasty (topinambur) – pochodzi z Ameryki Północnej. Został rozpowszechniony na różnych kontynentach jako roślina jadalna, pastewna i ozdobna. Ceniony ze względu na duży potencjał produkcyjny biomasy nadziemnej oraz z powodu jadalnych bulw. Ze względu na łatwość, z jaką odrasta z organów podziemnych, skutecznie się rozprzestrzenia. Tworzy zwarte, wysokie łany (nawet do 3 m). Wydziela do gleby związki toksyczne dla innych roślin, ograniczając rozwój rodzimych gatunków.

Róża pomarszczona – krzew pochodzący ze wschodniej Azji. Do Europy został sprowadzony przez ogrodników i rozprzestrzenił się w środowisku naturalnym jako „uciekinier” z upraw prawie na cały kontynent. Róża pomarszczona jest łatwa w uprawie. Wykorzystuje się ją jako roślinę ozdobną, jadalną, leczniczą oraz do nasadzeń biotechnicznych. Tworzy zwarte kępy, które silnie zaciniają podłoże i ograniczają rozwój rodzimej roślinności. Jest trudna do usunięcia.

W zieleni ogrodów przydomowych i zieleni miejskiej powinniśmy podejmować działania, które:

- promują uprawę gatunków rodzimych;
- pozwalają na ograniczenie zużycia wody niezbędnej do ich utrzymania;
- umożliwiają gromadzenie wody opadowej.

Taką rolę pełnią łąki kwietne i ogrody deszczowe!

Łąka kwietna to swobodne nasadzenie z kwitnących roślin jednorocznych, bylin oraz traw, o charakterze naturalnej łąki. Zakładana jest poprzez wysiew mieszanek nasion różnorodnych gatunków roślin. Nie wymaga koszenia, a zabiegi pielęgnacyjne ogranicza się do minimum. Nie wymaga też podlewania, co pozwala na dużą oszczędność wody.

Ogród deszczowy to swobodne nasadzenia roślin w gruncie o zwiększonej przepuszczalności lub w skrzyni, w której zbierana jest woda opadająca z powierzchni znacznie większej niż powierzchnia samego ogrodu. Pozwala na gromadzenie i oszczędzanie wody.

Ważne jest, by nasz ogród lub teren zieleni nie tylko pięknie wyglądał, ale także harmonijnie wpisywał się w krajobraz oraz dostarczał pożywienia i schronienia zwierzętom.

KODEKS DOBRYCH PRAKTYK W UPRAWIE ROŚLIN

Warto wdrożyć go w życie

1. Poznaj gatunki roślin, które chcesz kupić i posadzić.
2. Miej wiedzę, które obce gatunki roślin stosowane w ogrodnictwie aktualnie są uznane za inwazyjne.
3. Poinformuj sprzedawcę, jeśli zauważysz groźny gatunek inwazyjny w jego ofercie. Jest zakaz sprzedaży takich roślin!
4. Jeśli zdecydowałeś się pozostawić w ogrodzie roślinę obcego pochodzenia, dopilnuj, by nie przedostawała się „za płot”.
5. Jeśli w przydomowym ogrodzie sąsiada lub znajomego zauważysz gatunki inwazyjne, poinformuj go o niebezpieczeństwie, jakie niesie ich uprawa.
6. Wyrzucaj odpady roślinne wyłącznie w miejscach do tego przeznaczonych – nigdy „na dziko”. Rośliny inwazyjne powinny zostać wcześniej odpowiednio przetworzone, by uniemożliwić ich wzrost i rozprzestrzenienie się.
7. Postaw na ogród tradycyjny, przyjazny naturze. Wybieraj rośliny charakterystyczne dla Twojego regionu.
8. Jeśli możesz, zakładaj lub promuj łąki kwietne i ogrody deszczowe.
9. Nie zrywaj, nie wykopuj, nie przesadzaj dziko rosnących chronionych gatunków roślin.
10. Nie usuwaj maków, chabrów i innych polnych kwiatów ze swojego ogrodu. To gatunki zanikające.

Łąka kwietna

Fot. A. Łapińska-Chomička

Inwazyjny gatunek **Łubin trwały**

Lupinus polyphyllus

Лубін мнагалісты

Fot. M. Karczewska

Inwazyjny gatunek **Niecierpek gruczołowy**

Impatiens glandulifera

Бальзамін жалезісты

Fot. M. Karczewska

Inwazyjny gatunek **Rdestowiec ostrokończysty**

Reynoutria japonica

Далёкаўсходняя японская грэчка

Fot. M. Karczewska

Inwazyjny gatunek **Róża pomarszczona**

Rosa rugosa

Ружа маршчыністая

Fot. R. i M. Kosiński

Inwazyjny gatunek **Trojeść amerykańska**

Asclepias syriaca

Ватачнік звычайны

Fot. A. Łapińska-Chomička

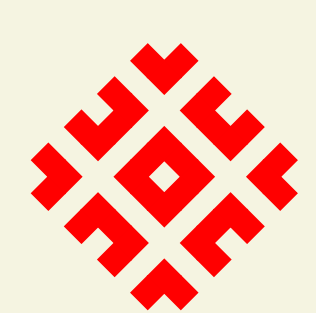
Inwazyjny gatunek **Słonecznik bulwiasty**

Helianthus tuberosus

Топінамбур

Fot. M. Romański

II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE Z DODATKOWĄ NAUKĄ JĘZYKA BIAŁORUSKIEGO W HAJNÓWCE
II АГУЛЬНААДУКАЦЫЙНЫ ЛІЦЭЙ З ДАДАТКОВЫМ НАВУЧАННЕМ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ ў ГАЙНАУЦЫ

PL-BY-UA
2014-2020

Finansowane przez
Unię Europejską

